

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

बागलुङ नगरपालिकाको नगर उप—प्रमुखको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेट तथा कार्यक्रम, आ.व. २०८२/०८३ को प्रगति समीक्षा सहित १९ औं नगर सभाको यो महत्वपूर्ण क्षण र विशेष अवसरमा नेपालको संविधानको धारा २३० बमोजिम स्थानीय तहलाई दिइएको अधिकार र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७१ बमोजिम उपस्थित भएको छु । बागलुङ नगरपालिकाले हालसम्म हासिल गरेका सबै प्रकारका उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्दै थप उपलब्धि प्राप्ति लागि यो बजेट र कार्यक्रम फलदायी हुने विश्वास लिएको छु ।

सर्वप्रथम संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था स्थापनाका लागि विभिन्न कालखण्डमा भएका जनआन्दोलन, दस वर्षे जनयुद्ध, मधेश आन्दोलन, राजनीतिक क्रान्ति, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै जीवन उत्सर्ग गर्ने अमर शहीदहरूप्रति उच्च सम्मानका साथ भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै बेपत्ता परिवार, घाइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायत सम्पूर्ण जनसमुदायहरूप्रति हार्दिक अभिनन्दन सहित उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु ।

बागलुङ नगरपालिकाको पहिलो जननिर्वाचित नगर प्रमुख स्व. ऋषिराम शर्मा तथा नगर उप—प्रमुख पद्मचन्द्र राजभण्डारी लगायत अग्रज नेतृत्वहरूको महत्वपूर्ण योगदानको स्मरण गर्दै उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको दोस्रो स्थानीय तहको निर्वाचनबाट हामीले यस नगरपालिकाको निर्वाचित जनप्रतिनिधिको जिम्मेवारी ग्रहण गरेको चार वर्ष पूरा भइसकेको छ । यस चार वर्षमा नगरवासीहरूप्रति पूर्ण रूपमा उत्तरदायी बनेर कार्य गरिरहेका छौं र सबै नगरवासीहरूबाट पाएको आत्मीय माया तथा प्राप्त सल्लाह, सुझाव एवं स्वच्छ आलोचनाका लागि हार्दिक आभार एवं कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

नेपालको संविधानले मुलुकमा दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा राखेको छ । संविधान बमोजिम मौलिक हकको कार्यान्वयन गर्दै सोह्रौं योजना तथा हामीले लिएका सोच, लक्ष्य र उद्देश्य हासिल गर्न समन्यायिक र दिगो आर्थिक वृद्धि मार्फत आम नागरिकको जीवनमा गुणात्मक सुधार ल्याउन, निरपेक्ष तथा बहुआयामिक गरिबीको अन्त्य गरी नागरिकको परिस्कृत एवं मर्यादित जीवनयापनको वातावरण सिर्जना गर्न र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण गर्दै न्यायपूर्ण समाजको निर्माण गर्नु आजको आवश्यकता हो । स्थानीय अर्थतन्त्रका कृषि, उद्योग र सेवा क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्वका साथै श्रमको उत्पादकत्व अभिवृद्धि एवं उत्पादनशील र मर्यादित रोजगारी सिर्जना गर्नु, आर्थिक क्षेत्रमा देखिएको असरलाई सम्बोधन गर्दै उत्पादन, बचत तथा लगानी अभिवृद्धि गर्नु, उपभोगमुखी

आयात न्यूनीकरण गरी व्यापार असन्तुलन घटाउँदै बाह्य क्षेत्रलाई स्थायित्व प्रदान गरी दिगो बनाउनु, विप्रेषणलाई उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगाई अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउनु, विपद् जोखिम न्यूनीकरणका क्षेत्रमा उत्थानशीलता र जलवायु अनुकूलनशीलता कायम गर्नु र नगरलाई आधारभूत उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन यो नगर सभा एक ढिम्का (एकजुट) भएर लाग्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ । यो अवस्थामा पनि सन्तुलित एवं समावेशी विकास, आर्थिक वृद्धि, सुशासन, दिगो पूर्वाधार विकास, बालमैत्री स्थानीय शासनको दिगोपना, रोजगारी तथा सीपमूलक तालिम, पर्यटन विकास र सामाजिक विकासको कार्यमा बजेट लक्षित गर्ने भरपूर प्रयास गरेको छु ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, नेपालको दिगो विकास लक्ष्य, सोही योजना, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, गण्डकी प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, मध्यमकालीन खर्च संरचना, आवधिक योजना र बागलुङ नगरपालिकाको आवधिक योजना, मध्यमकालीन खर्च संरचनाले निर्दिष्ट गरेका योजना तथा बजेट सहित स्थानीय राजनीतिक दलहरू, स्थानीय विज्ञ, नागरिक क्षेत्रका अगुआ, विषयगत समिति लगायत सरोकारवाला संघ-संस्थाहरूको सुझाव, वडा समिति र टोल भेला तथा नागरिकबाट प्राप्त भएका सुझावलाई समेत ग्रहण गर्दै बजेट तर्जुमाको मार्गदर्शनको रूपमा लिएको छु । साथै यस गरिमामय नगर सभामा नगर प्रमुखज्यूबाट प्रस्तुत आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रमुख आधार बनाई सीमित स्रोत र साधनबाट अधिकतम आवश्यकता सम्बोधन हुने गरी यो बजेट तथा कार्यक्रम बनाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

अब म बागलुङ नगरपालिकाको गत आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को वित्तीय विवरणको यथार्थ अवस्था संक्षेपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा प्रस्तावित आय अनुमान रु. १,७४,५८,०४,३५७/- (एक अर्ब चौहत्तर करोड अन्ठाउन लाख चार हजार तीन सय सन्ताउन्न रुपैयाँ) भएकोमा नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ १४,५६,२३,१२०/- (चौध करोड छपन्न लाख तेइस हजार एक सय बीस रुपैयाँ मात्र), सशर्त अनुदान चालूतर्फ रु. ५१,३६,६५,७०९/- (एकान्न करोड छत्तीस लाख पैसठ्ठी हजार सात सय नौ रुपैयाँ मात्र), सशर्त अनुदान पुँजीगततर्फ रु. ४५,९८,४४,१०६/- (पैंतालिस करोड अन्ठानब्बे लाख चौवालीस हजार एक सय छ रुपैयाँ मात्र), सम्पूरक अनुदान पुँजीगततर्फ रु. ३,३९,६७,४९७/- (तीन करोड उनन्चालीस लाख सरसठ्ठी हजार चार सय सन्तानब्बे रुपैयाँ मात्र) गरी जम्मा रु. १,१५,३१,००,४३२/- (एक अर्ब पन्ध्र करोड एकतीस लाख चार सय बत्तीस रुपैयाँ मात्र), प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदानतर्फ रु. २,२६,७६,०००/- (दुई करोड छब्बीस लाख छयात्तर हजार रुपैयाँ मात्र), सम्पूरक अनुदान रु. ४०,१२,६००/- (चालीस लाख बाह्र हजार छ सय रुपैयाँ मात्र) र विशेष अनुदान पुँजीगततर्फ २८,५३,०००/- (अठ्ठाइस लाख त्रिपन हजार

रुपैयाँ मात्र) गरी प्रदेशतर्फ जम्मा रु. २,९५,४१,६००/- (दुई करोड पन्चानब्बे लाख एकचालीस हजार छ सय रुपैयाँ मात्र) त्यसै गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँडतर्फ रु. १४,६४,८८,१११/- (चौध करोड चौंसठ्ठी लाख अठ्ठासी हजार एक सय एघार रुपैयाँ) र आन्तरिक आयतर्फ मौज्दात सहित रु. १०,९२,८५,१०६/- (दस करोड बयानब्बे लाख पचासी हजार एक सय छ रुपैयाँ मात्र) गरी जम्मा रु. १,४२,९९,६४,२११/- (एक अर्ब बयालीस करोड उनान्सय लाख चौंसठ्ठी हजार दुई सय एघार रुपैयाँ मात्र) यथार्थ आय प्राप्त भई लक्ष्यको ८१.९ प्रतिशत मात्र यथार्थ आय भएको व्यहोरा गरिमामय सभामा जानकारी गराउँदछु ।

त्यसै गरी खर्चतर्फ आर्थिक विकासका लागि रु. ४,३६,७०,५३२/- (चार करोड छत्तीस लाख सत्तरी हजार पाँच सय बत्तीस रुपैयाँ मात्र), सामाजिक विकासतर्फ रु. ५६,५०,८३,६४०/- (छपन्न करोड पचास लाख त्रियासी हजार छ सय चालीस रुपैयाँ मात्र), पूर्वाधार विकासतर्फ रु. ५४,६८,३७,६३१/- (चौवन्न करोड अठसठ्ठी लाख सैंतीस हजार छ सय एकतीस रुपैयाँ मात्र), सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रतर्फ रु. १०,०४,१३,७५८/- (दस करोड चार लाख तेह्र हजार सात सय अन्ठाउन रुपैयाँ) र कार्यालय सञ्चालनतर्फ रु. १५,७१,२६,७३७/- (पन्ध्र करोड एकहत्तर लाख छब्बीस हजार सात सय सैंतीस रुपैयाँ) गरी जम्मा रु. १,४१,३२,३२,२९९/- (एक अर्ब एकचालीस करोड बत्तीस लाख बत्तीस हजार दुई सय उनन्नाब्बे रुपैयाँ मात्र) खर्च भई कुल बजेटको ७०.०५ प्रतिशत खर्च भएको बेहोरा सम्मानित नगर सभामा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

अब म चालू आ.व. २०८२/०८३ को असार २ गतेसम्ममा बजेट, योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका सन्दर्भमा देखिएका तथ्यहरू र बजेटको स्वरूपलाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ रु. १५,३७,००,०००/- (पन्ध्र करोड सैंतीस लाख) अनुमान भएकोमा रु. १४,०५,५८,६५०/- (चौध करोड पाँच लाख अन्ठाउन हजार छ सय पचास रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको, सशर्त अनुदान चालू रु. ५५,१८,२०,०००/- (पचपन्न करोड अठार लाख बीस हजार रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. ४९,२३,५५,०००/- (उनन्चास करोड तेइस लाख पचपन्न हजार रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको, सशर्त अनुदान पुँजीगत रु. १७,८४,००,०००/- (सत्र करोड चौरासी लाख रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. १३,९१,६४,५७०/- (तेह्र करोड एकानब्बे लाख चौंसठ्ठी हजार पाँच सय सत्तरी रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको, समपूरक अनुदान रु. २,२४,००,०००/- (दुई करोड चौबीस लाख रुपैयाँ मात्र) अनुमान भएकोमा रु. १,३३,००,०००/- (एक करोड तेत्तीस लाख रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, समपूरक र सशर्त अनुदानतर्फ रु. ३,१८,८२,०००/- (तीन करोड अठार लाख बयानब्बे हजार रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. २,६७,८२,०००/- (दुई करोड

सरसठ्ठी लाख बयानब्वे हजार रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको, राजस्व बाँडफाँडतर्फ रु. १६,१२,६०,८०८/- (सोह करोड बाह्र लाख साठी हजार आठ सय आठ रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान भएकोमा रु. १२,२९,७५,९८८/- (बाह्र करोड उनन्तीस लाख पचहत्तर हजार नौ सय अठासी रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भएको छ। आन्तरिक राजस्वको आय र गत वर्षको बैंक मौज्दात सहित रु. २०,२९,१५,७६०/- (बीस करोड उनन्तीस लाख पन्ध्र हजार सात सय साठ रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान भएकोमा खुद आय रु. ७,१३,२५,५९३/- (सात करोड तेह्र लाख पच्चीस हजार पाँच सय उनन्नाब्बे रुपैयाँ मात्र) प्राप्त भई जम्मा रु. १,०१,६२,११,८०२/- (एक अर्ब एक करोड बैसठ्ठी लाख एघार हजार आठ सय दुई रुपैयाँ मात्र) अर्थात् ७७.३७ प्रतिशत वास्तविक आय प्राप्त भएकोले कुल आय अनुमानमा अझै रु. २९,७१,६६,७६७/- (उनन्तीस करोड एकहत्तर लाख छालीस हजार सात सय सट्सठ्ठी रुपैयाँ मात्र) प्राप्त हुन बाँकी रहेको छ । यस अवधि सम्म चालू खर्च ६७.९ प्रतिशत, पुँजीगत खर्च ५२.३६ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था खर्च ५०.० प्रतिशत खर्च भई औसत जम्मा खर्च प्रतिशत ६२.३४ भएको व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

चालू आ.व. २०८२/०८३ का विद्यमान आर्थिक गतिविधिहरू एवं बजेट कार्यान्वयनको सन्दर्भमा देखिएका केही चुनौतीहरूलाई समीक्षात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

१. आन्तरिक स्रोतमा अपेक्षित उपलब्धि नहुनु ।
२. आर्थिक स्रोत साधनको सीमितता र स्थानीय असीमित आवश्यकता रहनु ।
३. केन्द्र तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुनुपर्ने राजस्व बाँडफाँड र वित्तीय समानीकरण अनुदान शर्त बमोजिम प्राप्त हुन नसक्नु ।

नगर सभाबाट स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू धेरैजसो सम्पन्न भइसकेको र केही सम्पन्न हुन अन्तिम चरणमा पुगेका छन् । जसले गर्दा कार्य सम्पन्नताका आधारमा भुक्तानी दायित्व सिर्जना हुँदै गएको तर अपेक्षित आयको लक्ष्य हासिल गर्न नसकिएकाले वित्तीय व्यवस्थापनमा चुनौती थपिएको छ । यसै गरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको विकास सम्बन्धी नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन, राजस्व बाँडफाँड र अधिकार क्षेत्रमा समन्वय र सहजीकरणको आवश्यकता महसुस गरेको छु ।

सभाका अध्यक्ष महोदय,

चालू आ.व. २०८२/०८३ का लागि स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा स्रोतगत चुनौतीहरूका बाबजुद पनि भए गरिएका उपलब्धिहरूलाई संक्षेपमा उल्लेख गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. १७ औँ र १८ औँ नगर सभाबाट स्वीकृत भएका योजना तथा कार्यक्रमहरू मध्ये ३९९ योजना तथा कार्यक्रमहरू उपभोक्ता समिति/संस्था मार्फत सम्झौता गरी कार्य थालनी भएकोमा हाल सम्म ३३० योजना तथा कार्यक्रमहरू सम्पन्न भई ८३ प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ भने ठूला प्रकृतिका १८ वटा आयोजनाहरू निर्माण व्यवसायी मार्फत सञ्चालन गरी ६५ प्रतिशत भौतिक प्रगति सहित निर्माण कार्य भइरहेको छ ।

२. बागलुङ नगरपालिकामा उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालित महत्वपूर्ण आयोजना मध्ये नमूना विद्यालयका लागि स्वीकृत गणेश मा.वि. बा.न.पा. १४ को भवन निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । त्यसै गरी बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ३ मा वी.पी. स्मृति भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । मालिका पर्यटकीय क्षेत्र सुधार एवं मन्दिर निर्माण अन्तर्गत मालिका भगवतीको मन्दिरको अगाडि बाघको टाउकाको मूर्ति निर्माण कार्यले अन्तिम रूप लिन लागेको छ । पञ्चकोटमा अतिथि भवन, मालढुङ्गा खुदुर्केघाटमा लक्ष्मीनारायण मन्दिर, मानव सेवा आश्रम भवन निर्माण तथा घेराबार कार्य चलिरहेका छन् । बा.न.पा. ४ कुँडुलेमा जमिन मुनिको भूमिगत पानी लिफ्टिङ प्रविधि मार्फत बोरिङ कार्य सम्पन्न हुन लागेको छ । डि.सी.आर.डी.सी. पछाडि देखि गौरीधाम सडक, माझीबस्ती सडक विस्तार, लम्गाउ माझघर मोटरबाटो, लामाचौर खानेपानी धारा निर्माण, १४ नं. वडा कार्यालय देखि हटिया सडक जस्ता ठूला आयोजनाको स्तरउन्नति कार्य सम्पन्न भएका छन् ।
३. ठेक्का प्रक्रिया मार्फत सञ्चालनमा रहेको शालिग्राम संग्रहालय देखि अँधेरीखोला खेल मैदान सम्म करिब १३५ मि. पक्की सडक, वडा नं. ५ का विभिन्न सडकहरूको करिब १२५ मि. नाली, ७६ मि. पक्की सडक, वडा नं. १० को खेल मैदान देखि ब्याड सम्म करिब १३५ मि. पक्की सडक, वडा नं. ९ को अदुवाबारी टिमुरे सिस्नेरा १०० मि. पक्की सडक निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । संघीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत बा.न.पा. १४ मा रु. ४ करोड ३५ लाखको सडक निर्माण कार्यको सम्झौता प्रक्रिया सम्पन्न भई निर्माणको चरणमा छ, बजार क्षेत्र भित्रका विभिन्न सडकहरूको स्तरोन्नति कार्य करिब ७० प्रतिशत पुगेको छ, सडक बोर्डसँगको सहकार्यमा बा.न.पा. ४ तिरुपति चोक देखि बा.न.पा. ५ पञ्चकोट सम्मको रु. ६० लाख बराबरको सडक मर्मत कार्य सम्झौताको प्रक्रियामा रहेको छ ।
४. नेपाल शहरी शासकीय सुधार तथा पूर्वाधार कार्यक्रम (NUGIP) अन्तर्गत मुलपानी स्कूल—हराचौर—कालीमाटी—तितौरै सडक वडा नं. ७, वडाचौर—ढोडेनी—फोर्से सडक स्तरोन्नति वडा नं. ४ र माझीबस्ती—निरहेघाट सडक स्तरोन्नति वडा नं. १ का सडक आयोजनाहरूको १२ कि.मी. सडक कालोपत्रे सम्पन्न भई सोही आयोजनाबाट थप सडकहरू स्तरोन्नतिको कार्य भइरहेको व्यहोरा यस गरिमामय सभामा जानकारी गराउँदछु ।
५. हामी निर्वाचित भएसँगै लक्ष्य लिइएको बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणाले पूर्णता प्राप्त गरेसँगै नगर क्षेत्रभित्र निर्माण हुने आयोजनाहरू बालमैत्री हुने गरी अगाडि बढाइएका छन् ।
६. १० लाख भन्दा माथिका योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी अनुगमन नगरस्तरीय समितिबाट र सो भन्दा कम बजेटका योजना वडास्तरीय समितिबाट र अन्य महत्वपूर्ण योजनाहरू जिल्ला स्तरीय अनुगमन समितिबाट गरी काम गरेका योजना तथा कार्यक्रमको सम्बन्धित फिल्डमा पुगी नापजाँच गरी भुक्तानीका लागि सुझाव सहित नगरपालिकामा सिफारिस गर्ने कार्य गरिएको छ ।

- काम अधुरो र कमजोर निर्माण गरेका योजनाको हकमा सुधार समेत गर्न लगाई भए गरिएका कार्यहरूको यथार्थ मूल्यांकन गरी भुक्तानीका लागि सिफारिस गर्ने गरिएको छ ।
७. बागलुङ नगर क्षेत्रभित्र अन्य कार्यालयबाट सञ्चालित ठूला पूर्वाधार आयोजनामा दोहोरो पर्न नदिन अनुगमन गर्ने क्रममा तत्काल सम्बन्धित कार्यालयसँग समन्वय गरिएको छ ।
 ८. जुनसुकै मौसम र समयमा नगर क्षेत्रभित्र नियमित यातायात सञ्चालनका लागि सम्बन्धित फिल्डमा गई तत्काल बाटो खुलाउने कार्य निरन्तर गरिएको छ ।
 ९. निर्माण व्यवसायीबाट निर्माण भएका योजनाहरूको हकमा फिल्डमा निर्माण कार्य राम्रो गरेकाको हकमा मात्र सिफारिस गरिएको, केही रुग्ण आयोजनाहरूको हकमा नगर कार्यपालिकाको बैठकमा छलफल गर्ने कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
 १०. बागलुङ नगरपालिकाको पहलमा जिल्ला स्तरीय निकायका प्रमुख सहितको टिमबाट क्रसर उद्योग, सडक निर्माण लगायत ठूला पूर्वाधार आयोजनाहरूको अनुगमन गराउने कार्य गरिएको छ । कानून बमोजिम नगर क्षेत्रभित्र पर्ने बगरहरूको एकीकृत आय ठेक्का प्रक्रिया यस वर्ष पनि अगाडि बढाउने तयारी गरिएको छ ।
 ११. दावगरामा बसपार्क दीर्घकालीन रूपमा सञ्चालनमा ल्याउनका लागि २५ वर्षको ठेक्का पश्चात नियमित सञ्चालनमा आइरहेको अवस्थामा पहुँच मार्ग स्तरोन्नति तथा आवश्यक मर्मत कार्य सञ्चालन भइरहेको छ ।
 १२. बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटन क्षेत्रमा पहिचान गराउने उद्देश्यका साथ बागलुङ नगरपालिकाको पर्यटन नारा र लोगो समेत निर्माण गरिएको छ भने नगरका सम्पूर्ण सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा पर्यटन विद्यार्थी क्लब पुनर्गठन गरी नगरस्तरीय पर्यटन विद्यार्थी क्लब गठन गरिएको छ । बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न पर्यटन विकासमा टेवा पुग्ने गरी मठ, मन्दिर तथा सांस्कृतिक महत्वका विषयमा लगानी गरिएको छ ।
 १३. बागलुङ नगरपालिका र हेफर इन्टरनेशनल नेपालसँगको सहकार्यमा सञ्चालन रहेको **आत्मनिर्भर बागलुङ** कार्यक्रम अन्तर्गत बागलुङ नगरपालिकाको वडा नं. ५ देखि १४ मा कृषि तथा पशु विकासका कार्यक्रम सञ्चालन भई नगर क्षेत्रको आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुगेको महसुस गरेको छ ।
 १४. मुख्यमन्त्री नवप्रवर्तन कार्यक्रमसँगको साझेदारीमा निर्माण कार्य शुरू भई बागलुङ नगरपालिकाको थप लागतमा बा.न.पा. ३ मा कुकुर सेल्टर हाउस (डग होस्टेल) को पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न भई हाल सञ्चालनमा आएको छ । ५० कुकुर व्यवस्थापन गर्न सक्ने क्षमता रहेको यस सेल्टर हाउसमा हाल दुई दर्जन बढी सामुदायिक अति आक्रामक र रोगी कुकुरहरूको हेरचाह भइरहेको व्यहोरा यस गरिमामय सभामा जानकारी गराउँदछु ।

१५. प्रचुर पर्यटकीय सम्भावना बोकेको बा.न.पा. ९ डोय स्थित ब्लु हिल पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण कार्यले हाल प्रगति लिइरहेको छ भने थप विस्तार र त्यहाँ सम्म पुग्ने सडकको स्तरोन्नतिका लागि थप आवश्यक पहल भइरहेको छ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू,

अब म आन्तरिक तथा बाह्य राजस्व परिचालनको क्षेत्रतर्फ भएको प्रगतिबारे संक्षिप्त विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

राजस्व परिचालनतर्फ:

नगरपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को लागि १ अर्ब ३१ करोड ३३ लाख ७८ हजार ५ सय ६९ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा २०८३ असार २ गते सम्म १ अर्ब १ करोड ६२ लाख ११ हजार ८ सय २ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ७७.३७ प्रतिशत संकलन भएको व्यहोरा पेश गर्दछु ।

बजेट तथा खर्चको विवरण:

- **चालू खर्चतर्फ:**

चालू खर्च शीर्षक अन्तर्गत ८४ करोड ५८ लाख २७ हजार ८ सय ३० रुपैयाँ संशोधित विनियोजन स्वीकृत गरिएकोमा २०८३ असार २ गते सम्म ५७ करोड ४३ लाख ५६ हजार ३ सय ३२ रुपैयाँ अर्थात् कुल स्वीकृत विनियोजनको ६७.९% खर्च भएको छ ।

- **पूँजीगत खर्चतर्फ:**

पूँजीगत खर्च शीर्षक अन्तर्गत ४४ करोड ४४ लाख ५२ हजार २ सय ४० रुपैयाँ संशोधित विनियोजन स्वीकृत गरिएकोमा २०८३ असार २ गते सम्म २३ करोड २६ लाख ९९ हजार ८ सय १२ रुपैयाँ अर्थात् कुल स्वीकृत विनियोजनको ५२.३६% खर्च भएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछु ।

- **वित्तीय व्यवस्थातर्फ:**

वित्तीय व्यवस्थापन खर्च शीर्षक अन्तर्गत २ करोड २० लाख ९८ हजार ९ सय ९० विनियोजन स्वीकृत गरिएकोमा १ करोड १३ लाख ४२ हजार ४ सय ८२ रुपैयाँ खर्च भई कुल स्वीकृत विनियोजनको ५०.०% वित्तीय प्रगति हासिल भएको व्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु ।

चालू आर्थिक वर्ष ०८२/०८३ को कुल स्वीकृत संशोधित अनुमान १ अर्ब ३१ करोड ३३ लाख ७८ हजार ५ सय ६९ रुपैयाँमा खर्च रु. ८१ करोड ८८ लाख १२ हजार १ सय ६१ खर्च अर्थात् ६२.३४% वित्तीय प्रगति हासिल भएको व्यहोरा पेश गर्दछु । चालू आ.व. का स्वीकृत योजनाहरू सम्झौता तथा कार्यान्वयन भई भुक्तानी हुने क्रममा रहेकोले यसको वित्तीय प्रगति आर्थिक वर्षको अन्त्य सम्ममा ८० प्रतिशत सम्म पुग्ने अपेक्षा गरेको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म चालू आ.व. २०८२/०८३ मा नगरपालिकाको विषयगत क्षेत्रतर्फ मिति २०८३ असार १६ गते सम्म भएको प्रगतिबारे संक्षिप्त विवरण पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आर्थिक विकास क्षेत्र:

आ.व. २०८२/०८३ मा आर्थिक विकास क्षेत्रका लागि २ करोड ७३ लाख १० हजार रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हाल सम्म ७९ लाख १५ हजार ६ सय ३३ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ३५.५८ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ ।

सामाजिक विकास क्षेत्र:

आ.व. २०८२/०८३ मा सामाजिक विकास क्षेत्रका लागि ६५ करोड ६४ लाख ४७ हजार ८ सय ९० रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म ५५ करोड ८३ लाख ६३ हजार ६१ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ८५.०६ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ ।

पूर्वाधार विकास क्षेत्र:

आ.व. २०८२/०८३ मा पूर्वाधार विकास क्षेत्रका लागि ३७ करोड ६२ लाख ८७ हजार ५ सय २० रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म २३ करोड ७९ लाख १७ हजार ६ सय नौ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ६३.०३ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको बेहोरा पेश गर्दछु ।

सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र:

आ.व. २०८२/०८३ मा सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रका लागि ७ करोड ६८ लाख ७२ हजार ६ सय २९ रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हालसम्म ३ करोड ५८ लाख २६ हजार १ सय २७ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ४६.६ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको जानकारी गराउँछु ।

कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्र:

आ.व. २०८२/०८३ मा कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्रका लागि १७ करोड ६४ लाख ६० हजार ५ सय ३० रुपैयाँ संशोधित अनुमान स्वीकृत गरिएकोमा हाल सम्म १२ करोड ९ लाख ७० हजार १ सय ७७ रुपैयाँ अर्थात् कुल अनुमानको ६८.५५ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल भएको बेहोरा पेश गर्दछु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म नगरपालिकाको विकासका चुनौती र अवसरहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

माथि प्रस्तुत गरिएको चालू आ.व. २०८२/०८३ को हाल सम्मको अवधिको वित्तीय तथा भौतिक प्रगति विवरणको आधारमा तयार गरिएको संक्षिप्त समीक्षाको प्रवृत्ति विश्लेषण गर्दा आ.व. २०८२/०८३ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न केही चुनौती तथा अवसरहरू रहेको देखिएको छ । नगरपालिकाको विकाससँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै जाँदा देखा परेका चुनौतीहरूलाई प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

चुनौतीहरू:

१. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (संशोधन सहित) बमोजिमका व्यवस्थाहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने,
२. सीमित स्रोत र साधनबाट असीमित जनचाहना तथा सबै तर्फका आवश्यकताहरूलाई एकमुष्ट रूपमा तत्कालै सम्बोधन गर्ने,
३. विभिन्न सात तहसम्मको योजना प्रक्रिया पूरा गरी योजना माग, छनोट, प्राथमिकीकरण र कार्यान्वयनमा कानूनी व्यवस्था अनुरूपको उत्तरदायित्व पूरा गर्न साना-साना योजनाहरूलाई वडा तहबाट सम्बोधन गर्न लगाई मझौला आकारका योजनामा नगरपालिकाको बजेटलाई केन्द्रित गर्ने,
४. उपभोक्ता समितिको काम कारबाहीमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र अर्थपूर्ण जनसहभागिता कायम राख्ने,
५. ठेक्का तथा उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने कार्य समयमा सम्पन्न गर्ने,
६. गैरसरकारी संस्था क्षेत्रको बजेट, कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको प्राथमिकता क्षेत्रमा केन्द्रित गर्ने,
७. दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्त गर्न नीति तथा कार्यक्रममा लक्ष्यहरूलाई स्थानीयकरण गर्ने,
८. आन्तरिक राजस्व संकलनको लक्ष्यलाई हासिल गर्न स्थानीय नागरिक तथा स्थानीय सरकारप्रति एक अर्काको पूरकको रूपमा रहेको आभास दिलाउँदै घरदैलोको सरकारको रूपमा आशा र भरोसाको सञ्चार गर्ने,
९. आर्थिक संकटका कारण नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट अनुमान गरिएको राजस्व तथा अनुदानको रकम सबै प्राप्त हुने अवस्थाको सुनिश्चितता नहुँदा तर्जुमा गरिएका योजनाहरूको कार्यान्वयनमा द्विविधा हुने गरेको ।

आदरणीय सभाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू,

माथि उल्लिखित चुनौतीहरू विद्यमान हुँदाहुँदै पनि यस नगरपालिकाको सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय तथा भौगोलिक विशिष्टताका कारण हामीसँग उपलब्ध अवसर र सम्भावनालाई नगरको विकासका लागि सम्पत्तिको रूपमा लिई हाम्रा कार्यहरू अघि बढाउनुपर्ने छ ।

अवसर तथा सम्भावनाहरू:

१. मुलुकको गौरवको योजनाको रूपमा रहेका मध्यपहाडी राजमार्ग र कालीगण्डकी करिडोर जस्ता महत्वपूर्ण राजमार्गहरूको सहज पहुँच,

२. साविक धौलागिरि अञ्चलकै सदरमुकाम तथा जिल्ला सदरमुकाम नै बागलुङ नगरपालिकामा अवस्थित भएको कारण विभिन्न सरकारी कार्यालय, निजी तथा गैर-सरकारी संघ संस्था तथा नेपालको उच्च तह सम्म पहुँच राख्ने विशिष्ट व्यक्तिहरूसँगको आवश्यकता बमोजिमको पहुँच तथा उपलब्धता,
३. हावापानी तथा जलवायुको दृष्टिबाट आवासीय शहरको सम्भावना भई तीव्र शहरीकरण हुँदै गएको,
४. विभिन्न स्थानीय स्रोत र साधनहरूको परिचालन गरी स्थानीय स्तरमा उद्योग, पर्यटन तथा अन्य व्यवसाय सञ्चालनमा सहजता देखिएको,
५. नगरपालिका र वरपरका क्षेत्रलाई प्याकेजको रूपमा धार्मिक, ऐतिहासिक सम्पदा एवं उष्ण देखि शीतोष्ण जलवायु भएका विविधतायुक्त प्राकृतिक सौन्दर्य भएका स्थानहरू समेटी उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न सकिने,
६. स्थानीय स्तरमा उपलब्ध भएका खनिज तथा नदीजन्य पदार्थको व्यवस्थित उत्खनन र उपयोग गरी नगरपालिकाको विकास निर्माण तथा आयस्रोत बढाउन सकिने प्रशस्त सम्भावनाहरू रहेका छन् ।
७. संघ/प्रदेशबाट नगरपालिकाको लागि पर्यटन, यातायात लगायतका पूर्वाधारहरूमा बजेट सम्बोधन हुने गरेको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को बजेटका उद्देश्य र प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- क) नगरको अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाई उच्च एवं समावेशी आर्थिक वृद्धि हासिल गर्ने ।
- ख) बालमैत्री स्थानीय शासन नगर घोषणा भएसँगै यसको दिगोपनाको सुनिश्चितता गर्ने ।
- ग) शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता नागरिकका अत्यावश्यकीय सेवालाई गुणस्तरीय र आम नागरिकको पहुँच सहज रूपमा पुर्याउने ।
- घ) सुशासन र नागरिक मैत्री सेवा प्रवाह गर्ने ।
- ङ) फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षणमा सहयोग पुर्याउने ।
- च) नगर क्षेत्रभित्र रहेका श्रमिकहरूको सीप, अनुभव र व्यक्तिगत विवरण समेतको अभिलेख रहने गरी श्रमबैंक स्थापना गरी श्रमबैंकमा आवद्ध श्रमिकहरूलाई रोजगारको अवसरहरू सिर्जना गर्ने र समान कामको लागि समान ज्यालाको सिद्धान्तलाई कडाइका साथ कार्यान्वयनमा जोड दिइने ।
- छ) कृषि, पशु तथा पर्यटन विकास जस्ता आर्थिक विकासका क्षेत्रहरूमा टेवा पुर्याउने ।
- ज) योजना निर्माण, विकास र समृद्धिमा सार्वजनिक निजी र सहकारी क्षेत्रको साझेदारीलाई उच्च प्राथमिकता दिने ।
- झ) उत्पादनशील गतिविधि सञ्चालन गरी, उद्यमशीलता तथा स्थानीय रोजगारी सिर्जना गर्ने ।

ज) अनुसन्धान र सामाजिक विकासका कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

अब म आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि लिइएका राजस्व सम्बन्धी नीतिहरू प्रस्तुत गर्दछु ।

१. बागलुङ नगरपालिकाले स्वीकृत गरेका मौजुदा करका स्रोतहरूमा आवश्यक परिमार्जन गरी सोही आधारमा स्वीकृत राजस्व असुलीलाई प्रभावकारी बनाई स्थानीय स्रोत साधनको समुचित उपयोगको नीति लिइएको छ ।
२. नगरका विभिन्न वडामा रहेका स्थानीय स्रोतहरूको अध्ययन गरी अवस्था र आवश्यकता अनुसार कानून निर्माण गरी सम्भाव्य स्रोतहरूको समुचित उपयोग गर्ने नीति लिइएको छ ।
३. राजस्व संकलनका लागि सार्वजनिक निजी साझेदारीको सम्भावनाको खोजी गर्ने । साझेदार संस्थालाई राजस्व संकलनको तुलनात्मक रूपमा कार्यक्रम अनुदान प्रदान गर्ने नीति लिइएको छ ।
४. नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालित ठूला आयोजनाको निर्माणका कारण सडक जीर्ण हुने अवस्था आएमा त्यस्तो जीर्ण अवस्थाको मूल्याङ्कनका आधारमा स्थानीय सडक उपयोग सम्बन्धी शुल्क लगाउन आवश्यक नीति निर्माण गरिने छ ।
५. कालीगण्डकी, काठेखोला लगायतका सम्भाव्य स्थलको प्रारम्भिक वातावरणीय अध्ययन गरी प्रतिवेदनका आधारमा नदी खोलाको पर्यावरणीय सन्तुलन नबिग्रिने गरी नदीजन्य पदार्थको उत्खनन गरी आन्तरिक स्रोत वृद्धि गरिने छ ।
६. नगर क्षेत्रभित्र दर्ता नगरी सञ्चालनमा रहेका पेसा व्यवसाय तथा फर्महरूलाई आगामी असोज मसान्त सम्म दर्ता गर्न समय दिइएको छ । उक्त अवधि भित्र दर्ता नगरेमा नियमानुसार कारबाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ ।
७. बजारलाई मर्यादित, स्वच्छ, प्रतिस्पर्धी र उपभोक्ता मैत्री बनाउनका लागि बजार अनुगमन कार्यलाई सरोकारवालाहरूको समेत सहभागितामा प्रभावकारी बनाइने छ ।
८. नगर क्षेत्रको जग्गा वर्गीकरण गरी सम्पत्ति करलाई समय सापेक्ष बनाइने छ ।
९. नगर क्षेत्रमा रहेका पार्क तथा सार्वजनिक स्थलहरूलाई आवश्यक कार्यविधिका आधारमा करार गरी निजी क्षेत्रको माध्यमद्वारा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । साथै व्यवसाय करका सम्बन्धमा बागलुङ उद्योग वाणिज्य संघ, बागलुङसँग सहकार्य गर्ने नीति लिइने छ ।
१०. सम्पत्ति कर सोही आ.व. को पौष मसान्त सम्म बुझाउने करदाताहरूलाई १० प्रतिशत छुट दिइनेछ र सो आ.व. मा सो कर नबुझाउने करदाताहरूलाई तोकिए बमोजिम जरिवाना लगाइनेछ । सो आ.व. भित्र नबुझाएमा गतवर्षको करमा १० प्रतिशत र विगत वर्षहरूको हकमा करको दरमा एकमुष्ट २० प्रतिशत जरिवाना लाग्नेछ ।
११. व्यवसाय कर प्रत्येक आ.व. को साउन १ गते देखि असार मसान्त सम्म अनिवार्य भुक्तानी गर्नुपर्नेछ । आ.व. २०८३/०८४ को व्यवसायको हकमा २०८३ साल आश्विन मसान्त सम्म

बुझाएमा १० प्रतिशत छुट हुनेछ । विगत वर्षको करमा एकमुष्ट २० प्रतिशत जरिवाना लाग्नेछ । चालू आ.व. २०८३/०८४ मा नयाँ दर्ता हुने व्यवसायको हकमा छुटको व्यवस्था लागू नहुने प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

१२. अत्यावश्यकिय बैठक, तालिम तथा कार्यक्रम बाहेकका अन्य बैठक तथा गतिविधिहरूका लागि मितव्ययिताको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने नीति लिइएको छ ।
१३. स्थानीय करलाई राजस्व विज्ञ परामर्शदाताको माध्यमबाट राजस्व सम्बन्धी अध्ययन गराई प्राप्त तथ्य र प्रतिवेदनका आधारमा सरोकारवालाहरूको सहभागितामा स्थानीय करको पहिचान तथा करलाई परिभाषित गरी नगरवासीहरूलाई उत्तरदायी बनाइने छ ।
१४. आ.व. २०८३/०८४ को सरसफाइ शुल्क २०८३ आश्विन मसान्त सम्म अग्रिम वार्षिक रकम भुक्तानी गरेमा १ महिना बराबरको सरसफाइ शुल्क मिनाहा गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय एवं सभासदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि बजेट स्रोत अनुमान तथा खर्च प्रस्ताव सम्बन्धी संक्षिप्त विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ रु. १५,६५,००,०००/- (पन्ध्र करोड पैसठ्ठी लाख मात्र), सशर्त अनुदानतर्फ रु. ५९,१६,००,०००/- (उनन्साठ्ठी करोड सोह्र लाख रुपैयाँ मात्र), समपूरक अनुदानतर्फ रु. १,६१,००,०००/- (एक करोड एकसठ्ठी लाख रुपैयाँ मात्र), विशेष अनुदानतर्फ रु. १,८०,००,०००/- (एक करोड असी लाख रुपैयाँ मात्र), प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदानतर्फ रु. २,१७,४२,०००/- (दुई करोड सत्र लाख बयालीस हजार रुपैयाँ मात्र), समपूरक अनुदानतर्फ रु. ६०,००,०००/- (साठ्ठी लाख रुपैयाँ मात्र) र विशेष अनुदानतर्फ रु. ३९,९५,०००/- (उनन्चालीस लाख पन्चान्नब्बे हजार रुपैयाँ मात्र), संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको राजस्व बाँडफाँड रु. १५,५५,४६,०००/- (पन्ध्र करोड पचपन्न लाख छयालीस हजार रुपैयाँ मात्र), त्यसै गरी आन्तरिक राजस्व र अनुमानित बैंक मौज्दात सहित रु. २८,९१,४५,४३८/- (अठ्ठाइस करोड एकनब्बे लाख पैचालिस हजार चार सय अठ्तीस रुपैयाँ मात्र) समेत गरी जम्मा रु. १,२७,४९,७७,४३८/- (एक अर्ब सत्ताइस करोड उन्पचास सतहत्तर हजार चार सय अठ्तीस रुपैयाँ मात्र) आय अनुमान गरी पेश गरेको छु ।

सभाका अध्यक्ष महोदय,

चालू आ.व. २०८३/०८४ को कुल आय अनुमान रु. १,२७,४९,७७,४३८/- (एक अर्ब सत्ताइस करोड उन्पचास सतहत्तर हजार चार सय अठ्तीस रुपैयाँ मात्र) लाई देहाय बमोजिम बाँडफाँड गरी प्रस्ताव पेश गरेको छु ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म यस गरिमामय सभामा विषयगत विनियोजन प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास समिति तर्फः

बागलुङ नगरपालिकालाई पर्यटन मैत्री नगरपालिका बनाउन नगर उपप्रमुख पर्यटन विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । कृषि तथा पशुपन्छीमा आत्मनिर्भर बनाउन पकेट कार्यक्रम, पाडा—पाडी संरक्षण, स्थानीय मदिरा उत्पादन तथा ब्राण्डिङ, कृषि बजार व्यवस्थापन, सहकारी, जलस्रोत, सिंचाइ, लघुउद्यम तथा रोजगारी सिर्जना लगायतका कार्यक्रमहरूमा आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

२. पूर्वाधार विकास समिति तर्फः

वडा तथा नगरस्तरीय योजना, चालू आ.व.का क्रमागत योजनाहरू, सम्पूरक आयोजनाहरूमा लागत साझेदारी, कार्यालय भवन व्यवस्थापन, आकस्मिक सडक सञ्चालन, नगरस्तरका निर्माणाधीन आयोजना सम्पन्न गर्न, आकस्मिक योजना लगायतका कार्यक्रमहरूका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

३. सामाजिक विकास तर्फः

आर्थिक अभावको कारण स्वास्थ्य सेवा लिनबाट बञ्चित नगर क्षेत्रका नागरिकहरूका लागि आर्थिक सहायता, थप आवासीय विद्यालय सञ्चालन, नगरस्तरीय खेलकुद कार्यक्रम, विद्यालय शिक्षा अनुदान तथा कार्यक्रम, नगरकी छोरी कार्यक्रम, कुकुर सेल्टर हाउस सञ्चालन, होमस्टे सञ्चालन, नगर अस्पताल सञ्चालन, दिवा खाजा, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा लगायतका कार्यक्रमका आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।

४. कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्चः

कार्यालयको समग्र कर्मचारी, पदाधिकारी, कार्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न पर्याप्त रकम विनियोजन गरेको छु ।

५. सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र तर्फः

नगर प्रमुख स्वरोजगार कार्यक्रम, विपद् व्यवस्थापन, उद्धार राहत कार्यक्रम, फोहोरमैला व्यवस्थापन, बालमैत्री स्थानीय शासन दिगोपना, ड्रोन मार्फत बजार सुरक्षा लगायतका कार्यक्रमका लागि यथेष्ट रकम विनियोजन गरेको छु ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमले जोड दिएका प्राथमिकताहरूलाई आधार मानी तयार गरिएको चालू बजेटका मुख्य विशेषताहरू संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

१. चालू आ.व.मा नियमित तर्फका कार्यक्रम तथा खर्चमा मितव्ययिताको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने नीति लिएको छु ।
२. बागलुङ नगरपालिकाको पशुपन्छी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत निःशुल्क पशु परामर्श तथा औषधि उपचार सेवा, निःशुल्क दिसा-पिसाब परीक्षण, पशु बधशाला व्यवस्थापन, कुकुर सेल्टर हाउस सञ्चालन, पशु स्वास्थ्य शिविर, बहुवर्षीय घाँसको बीउ बेर्ना वितरण जस्ता कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३. महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएकाहरूका लागि आवश्यक सहयोग गर्न अल्पकालीन महिला सेवाकेन्द्र मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन गरिएको छ । हिंसा प्रभावित महिलासँगै प्रभावित बालबालिकाहरूलाई समेत सेवा दिने गरी व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. स्थानीय आपत्कालीन सेवा सञ्चालनको कार्यलाई थप व्यवस्थित गर्दै क्षेत्र विस्तार गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५. पछिल्लो समय दुर्व्यसनमा परेका र लैंगिक हिंसाका पीडक तथा पीडित बालबालिका तथा पुरुषहरूलाई आवश्यक मनोविमर्श सेवा सञ्चालन र व्यवस्थापनको योजना कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । नगरपालिकामा यसै वर्ष मनोविमर्श सेवा कक्ष स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ । इच्छुक मानिसहरूलाई मनोविमर्श तालिम सञ्चालन गरिने छ ।
६. छोरी प्रति फरक दृष्टिकोण, भ्रूण हत्या र लैंगिक विभेदलाई न्यूनीकरण गर्न विगतका आ.व. देखि शुरू गरिएको नगरको छोरी कार्यक्रम अन्तर्गतको आर्थिक सहायतालाई शत प्रतिशत वृद्धि गर्ने गरी बजेटमा निरन्तरता दिएको छु ।
७. बागलुङ नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सहकारीहरूको नियमित नियमन र सुदृढीकरणको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
८. कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोषको शुरुआतका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूका लागि क्षमता विकास तथा सेवाकालीन तालिम जस्ता विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१०. नगर उप—प्रमुख पर्यटन विकास तथा साना पूर्वाधार कार्यक्रम लागू गरी विभिन्न पर्यटकीय गतिविधि सञ्चालन गर्न तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास गर्नका लागि रु. ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । साथै होमस्टे सञ्चालन तथा प्रवर्द्धन गर्न बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

११. निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी र सहयोगमा पर्यटनसँग सम्बन्धित आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । बागलुङका पर्यटकीय गन्तव्यहरूको नियमित प्रचार प्रसार तथा प्रवर्द्धनका लागि नगरका उपयुक्त स्थानमा डिस्प्ले बोर्डको व्यवस्था गरिने छ ।
१२. सरकार तथा निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी तथा सहयोगमा नव युवा मार्फत आर्थिक विकास, उत्पादन, सीप र उत्पादन वृद्धिका लागि युवा स्वरोजगार कार्यक्रम मार्फत पहल गरिने छ ।
१३. विकासमा जनसहभागिता सुनिश्चित गर्ने नीति बमोजिम सहज जनसहभागिता अभिवृद्धिका लागि योजना व्यवस्थापन प्रणाली सञ्चालन तथा उपभोक्ता प्रशिक्षणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छ ।
१४. बागलुङ बजार सहित १४ वटै वडाहरूमा सञ्चालित व्यावसायिक तथा पसलहरूको सघन अनुगमन गरी तोकिएको मापदण्ड भित्र रही पसल सञ्चालनमा सहयोग र अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । सबै पसलहरूमा अनिवार्य रूपमा मूल्य सूची राख्न लगाउने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ साथै नियमित तथा चाडपर्व लक्षित खाद्यान्न सहजता तथा मल बीउको उपलब्धताका लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
१५. न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने हरेक कार्यलाई प्रभावकारी बनाउँदै समयमै न्याय निरूपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१६. नगर क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने मौसमी फलफूल तथा तरकारी बिक्री तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक बजेटको प्रबन्ध मिलाएको छु भने किसान सूचीकरण तथा, तथ्यांक अद्यावधिक कार्यलाई नतिजामुखी बनाउँदै लगिनेछ ।
१७. लघुउद्यम विकास कार्यक्रमसँगको सहकार्यमा लघुउद्यम विकास मोडलमा उद्यमीको स्तरोन्नति तथा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ ।
१८. आप्रवासी स्रोत केन्द्र तथा राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम मार्फत रोजगारी सिर्जना, न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूति, सीप विकास, सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी, वित्तीय साक्षरता तथा मनोसामाजिक परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. नेपाल पत्रकार महासंघसँगको सहकार्यलाई निरन्तरता दिँदै महासंघको क्षमता विकासका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइएको छ ।
२०. बजार क्षेत्रको सुरक्षाका लागि नेपाल प्रहरीसँगको सहकार्यमा ड्रोन मार्फत बजार सुरक्षा प्रणाली सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
२१. स्थानीय मदिरा उत्पादनलाई स्वास्थ्यका मापदण्ड पूरा गरी उत्पादन र बजारीकरणमा सहयोग गर्ने र मदिराको आयातलाई निरुत्साहित गर्न तथा गाँजा तथा भांगो खेती मार्फत आयआर्जन गर्नका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा स्थानीय मदिरा उत्पादन तथा ब्राण्डिङका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

२२. स्वदेश तथा विदेशबाट फर्केका युवाहरूलाई स्वदेशमै उद्यमी बनाई उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने प्रोत्साहनको नीति अनुरूप नगर प्रमुख रोजगार कार्यक्रमको निरन्तरताका लागि बजेट व्यवस्था गरेको छु । आप्रवासी स्रोत केन्द्र तथा राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम मार्फत रोजगारी सिर्जना, न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभूति, सीप विकास, सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी, वित्तीय साक्षरता तथा मनोसामाजिक परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने कार्यको सम्पन्न भए पश्चात यसको दिगोपना र स्थायित्वका लागि पूर्वाधार निर्माण तथा अन्य कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२४. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सम्मान र प्रोत्साहन, स्वास्थ्य कर्मीहरूको क्षमता विकास साथै ज्येष्ठ नागरिक, वृद्ध, रोगी र आर्थिक रूपमा विपन्न नागरिकलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बीमासँगै योग प्राकृतिक चिकित्सा र स्वास्थ्य परामर्श सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक कार्यक्रम तय गरी बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । साथै ज्येष्ठ नागरिकको उत्कृष्ट पालनपोषण परिवार सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
२५. अनमी, अहेब, सहायक ल्याब टेक्निसियन लगायतका स्वास्थ्य कर्मीहरूको यथोचित मात्रामा तलब वृद्धिका लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
२६. बागलुङ नगरपालिका वडा नं. १३ स्थित पैयूपाटामा १५ शय्याको नगर अस्पतालको भवन निर्माण सम्पन्न गर्न संघ सरकारसँग समन्वय गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु । उक्त अस्पतालको भवनबाट सेवा सञ्चालन गर्न समेत आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
२७. विद्यालय नर्स कार्यक्रम, एच.आइ.भी. विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम, लागू औषध दुर्व्यसनी तथा लैंगिक हिंसा नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२८. बालविकास सहजकर्ता तथा विद्यालय कर्मचारीहरूको विद्यमान तलब व्यवस्थामा नगरपालिकाको तर्फबाट व्यवस्था भइरहेको बजेटमा आवश्यक वृद्धिका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२९. बालबालिकाहरूलाई पूर्णखोप पाउने अधिकारको सुनिश्चित गर्दै अन्य नियमित खोप कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
३०. आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकता दिई नगर क्षेत्रका सबै वडामा निःशुल्क ग्रामीण भिडियो एक्स-रे (अल्ट्रासाउण्ड) कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ । प्रजनन रुग्णता, किशोरकिशोरी स्वास्थ्य, पोषण प्रवर्द्धन, आमा सुरक्षा, मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम मार्फत आमा तथा शिशु स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

३१. स्वास्थ्य संस्थाको न्यूनतम सेवा मापदण्ड कार्यक्रम मार्फत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी रूपमा लागू गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. बागलुङ नगरपालिका मातहतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई बालमैत्री, पोषणमैत्री र किशोरकिशोरी मैत्री स्वास्थ्य संस्थाका लागि संघीय सरकार, विशेष अनुदान अन्तर्गत पोषण प्रवर्द्धन तथा विपन्न परिवार स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रमलाई कृषि तथा पशु उपज, महिला तथा बालबालिका तथा बालमैत्री स्थानीय शासन जस्ता विषयमा सहकार्य गरी एकीकृत लक्ष्य प्राप्तिका लागि क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
३३. स्वास्थ्य संस्थामा वर्षे भरि औषधि, औजार र उपकरण अभाव हुन नदिनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३४. महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्रतिकार्य योजनालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु । प्राकृतिक प्रकोप, भवितव्यमा आइपर्ने परिस्थिति तथा आकस्मिक आयोजनाहरूका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३५. विपन्न परिवारको दाहसंस्कारमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले विपन्न नागरिक दाहसंस्कार सहयोग कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३६. बारुणयन्त्र, एम्बुलेन्स तथा जेसीबी सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३७. नगरका उपयुक्त स्थानहरूमा खेल पूर्वाधार निर्माण, खेलाडी प्रोत्साहन, राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता, नगर स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम तथा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडी सम्मान कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
३८. राष्ट्रिय फल सुन्तला विशेष कार्यक्रम, कृषि यान्त्रीकरण कार्यक्रम, कृषकहरूको सुविधाका लागि निःशुल्क कृषि परामर्श सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, तरकारी आत्मनिर्भर कार्यक्रम, मौरीपालन प्रवर्द्धन कार्यक्रम, गोठ तथा खोर सुधार कार्यक्रम, कृषि प्रदर्शनी कार्यक्रम, फलफूल प्याकेजिङ कार्यक्रम, विपन्न कृषक आय आर्जन कार्यक्रमका साथै एक पालिका एक भेटेरिनरी डाक्टर कार्यक्रम मार्फत पशु स्वास्थ्य, महामारी नियन्त्रण, नस्ल सुधार जस्ता क्षेत्रमा सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
३९. दुग्ध तथा मासुजन्य उत्पादनमा वृद्धि, पशुहरूमा नस्ल सुधार तथा किसान प्रोत्साहन गर्नका लागि पाडा—पाडी संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४०. विगत तीन वर्ष देखि सञ्चालनमा रही आएको आत्मनिर्भर कार्यक्रमको उपलब्धि मापन गरी थप एक वर्षका लागि समीक्षा सहित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४१. विद्यार्थी शिक्षक प्रतिभा पहिचान, क्षमता विकास र पुरस्कार तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम, अति विपन्न दलित तथा सीमान्तकृत बालबालिकाहरूलाई शिक्षामा पहुँच अभिवृद्धिको लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४२. विद्यालयमा प्र.अ.हरूको महत्वपूर्ण भूमिकालाई मूल्यांकन गर्दै प्र.अ.हरूको क्षमता विकास तथा प्रोत्साहनका लागि यातायात तथा सञ्चार खर्च उपलब्ध गराउने गरी रु. १८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४३. किशोरकिशोरीहरूका लागि मनोविमर्श तथा करियर काउन्सिलिङका लागि मनोविमर्श कक्ष स्थापना गर्न रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४४. मालढुङ्गामा प्रहरी बिट तथा सूचना बोर्डको लागि जग्गा व्यवस्थापन तथा निर्माण कार्यको शुरुआत गरी समयमै कार्य सम्पन्न गर्नका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक सहकार्य गरिने छ ।
४५. नगरपालिकाका विभिन्न कार्यक्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याइरहेका नगर प्रहरीहरूको रासन भत्ताको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । साथै आवश्यक मात्रामा नगर प्रहरीको संख्या वृद्धि गर्ने गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४६. बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ७ रायरायकोटमा प्रचुर सम्भावना रहेको साहसिक रक कलाइम्बिङ परियोजना सञ्चालन गर्नका लागि साझेदार संस्थासँग सहकार्य गर्ने गरी आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४७. बजार क्षेत्रमा दोहोरो नाली र फुटपाथ सहितको सडकका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४८. संघीय सरकार सशर्त अनुदानतर्फ शैक्षिक पहुँच, सुशासन, गुणस्तर प्रवर्द्धन, विद्यार्थी प्रयोगात्मक कार्यक्रम, मेन्टरिङ (नयाँ शिक्षकलाई अनुभवी शिक्षकद्वारा शिक्षण गर्न सिकाउने) कार्यक्रम, छात्रवृत्ति, नमूना विद्यालय सञ्चालन लगायतका कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
४९. बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ११ भौगोलिक दृष्टिकोणबाट दुर्गम क्षेत्र मानिएकाले विगत वर्षमा जस्तै यस वर्ष पनि रायडाँडा विशेष कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५०. बागलुङ नगरपालिकाको गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेका बागलुङ नगरपालिका वडा नं. ९ स्थित ब्लुहिल आयोजना, कृषि बजार व्यवस्थापन, बजार क्षेत्र भित्रको कालोपत्रे, फुटपाथ र ढुङ्गा छपाई, पोषण प्रवर्द्धन, कुकुर सेल्टर हाउस सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५१. नगर क्षेत्रका अधुरा आयोजनालाई पूर्णता प्रदान गरी सञ्चालनमा ल्याउनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५२. नगरको यातायात व्यवस्थापनमा दिगो समाधानका लागि सञ्चालन गरिएको दावगरा बसपार्क सञ्चालनबाट राजस्व वृद्धि, बजार व्यवस्थापन, यात्री सुरक्षाको अनुभूति हुने विश्वास लिएको छु, साथै नगर विकास कोष साँवा ब्याज भुक्तानीका लागि रु. दुइ करोड पचास लाख विनियोजन गरेको छु ।
५३. १ नं. वडा देखि १४ नं. वडाका साना पूर्वाधार निर्माण तथा वडास्तरीय कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु. ६ करोड ४० लाख रुपैयाँ विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५४. सामूहिक लक्ष्य प्राप्तिका लागि कार्यालयको विभिन्न शाखाहरू मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरी तीन करोड भन्दा बढी रकम विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५५. नगरस्तरीय पूर्वाधार निर्माणका लागि एकमुष्ट रुपमा रकम विनियोजन गरेको छु । साथै चालू आ.व.मा भुक्तानी गर्न बाँकी रहने दायित्व आगामी वर्षमा भुक्तानी गर्नुपर्ने भएकाले सोका लागि समेत बजेट विनियोजन गरेको छु ।
५६. केन्द्र तथा प्रदेशबाट समपूरक लगानीका लागि स्वीकृत आयोजनाहरूका लागि साझेदारी बापत लाग्ने आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

नगर सभाका अध्यक्ष महोदय,

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

नीति, कार्यक्रम र बजेटले व्यवस्था गरेको प्राथमिकता र मुख्य विशेषताको सार निम्ननुसार प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क) सुशासन प्रवर्द्धन, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, सामाजिक न्याय, समावेशीकरण र सन्तुलित विकास ।

ख) आत्मनिर्भर हुँदै उत्पादकत्व वृद्धि र व्यावसायीकरण ।

ग) उपलब्ध मानव संसाधन तथा आन्तरिक स्रोतको परिचालन ।

घ) दिगो विकासका लक्ष्यहरूको प्राप्ति र वातावरणीय सन्तुलनमा जोड ।

ङ) नगरका आधारभूत आवश्यकताको पहिचान र सामाजिक परिचालन मार्फत विकासमा जनसहभागिताको सुनिश्चितता ।

च) आन्तरिक रोजगारी वृद्धि र सुरक्षित वैदेशिक रोजगारसँगै गरिबी न्यूनीकरण ।

छ) सूचना प्रविधिको प्रयोग, निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गर्दै आर्थिक विकासमा टेवा ।

अन्तमा, आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ का लागि विनियोजित बजेट तथा प्रस्तावित कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयनका लागि स्थानीय आन्तरिक कर दस्तुर, संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुन सक्ने सशर्त अनुदान, समपूरक अनुदान र विशेष अनुदान समेतका स्रोतका आधारमा विनियोजनको व्यवस्था मिलाएको छु । बजेटले लक्षित गरेका योजना तथा कार्यक्रमहरूको लक्ष्य प्राप्तिका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार, स्थानीय आम नगरवासीहरू, स्थानीय सरकारी तथा गैरसरकारी संघ-संस्थाहरूबाट अधिकतम सहयोग र सुझावका लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछु । बजेट निर्माणका क्रममा साथ र सहयोग गर्नुहुने नगर प्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, वडा अध्यक्ष एवं कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरू, वडा

सदस्यज्यूहरू, नागरिक समाज, उद्योगी, व्यवसायी तथा समाजसेविहरू र संलग्न कर्मचारीहरूप्रति हार्दिक
धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

राजू खड्का

नगर उप-प्रमुख